

Deze vraag wordt gesteld door den heer Henri Polak in het Handelsblad, naar aanleiding van een groven aanval, die een ambtenaar van de Heidemaatschappij in den Nieuwen Rotterdammer doet op de beweging voor het Behoud van Natuurschoon. Polak's vraag is niet gemakkelijk te beantwoorden en wij zullen ons er voorloopig ook niet in verdiepen. Wat ons thans van meer belang lijkt, is het feit, dat in ons kleine dichtbevolkte land met zijn velerlei nooden en behoeften geen plaats is voor vijandige tegenstellingen tusschen lichamen, die het openbaar welzijn behooren te bevorderen. De zeer aangename en vruchtbare samenwerking van de Directie van het Staatsboschbeheer met de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten bewijst voldoende, dat naast ontginning en bebossching toch nog behoorlijk en ernstig aandacht kan worden geschonken aan het behoud van natuurschoon en wat meer is aan het behoud van de Nederlandsche Flora en fauna. Iedereen is tegenwoordig voor het behoud van natuurschoon, zelfs de Troonrede van verleden jaar. Maar hoe kunnen de opvattingen van natuurschoon verschillen! Er is Heidemaatschappij-natuurschoon; Rijwielbond-natuurschoon, Gedeputeerde-Statennatuurschoon, Biologen-natuurschoon, Schilders-natuurschoon, Dichters-natuurschoon, Archaeologen-natuurschoon, nog een half dozijn andere en bovendien Natuurmonumenten-Natuurschoon, dat al de vorige in zich behoort te vereenigen. We weten nu al ruim twintig jaar lang, dat dit niet gaat zonder eenige strubbeling, maar gaandeweg beginnen die categorieën elkander toch wel te begrijpen en zelfs te waardeeren en het is te hopen, dat de stormen in den Nieuwen Rotterdammer en in het Handelsblad ten slotte ook eenige opluchting mogen brengen in de richting van de Heidemaatschappij. Volledigheids-halve noem ik tegenwoordig altijd naast het Behoud van Natuurschoon ook het Behoud van onze Flora en Fauna want negentienden van de hierboven genoemde voorvechters van natuurschoon zou het volkomen koud laten, wanneer de helft van onze wilde plantensoorten, van onze in het wild levende zoogdieren, negentig percent van onze insecten, en andere diergroepen zelfs in hun geheel van onzen vaderlandschen bodem verdwenen. En dat gebeurt toch bij de ontginning van de „woeste gronden,” het dempen van „waardeloze plassen”. De lichamen, die zich daar mee bezig houden, behooren zich terdege af te vragen of zij medeplichtig willen zijn aan den ondergang van de Nederlandsche Flora en Fauna. En de Biologen mogen geen gelegenheid laten voorbijgaan, om de belangrijkheid en de schoonheid van onze dieren en planten aan te toonen. Want ik geloof toch werkelijk, dat de meeste zonden, die begaan zijn aan ons Hollandsch landschap, aan onze Flora en Fauna, gepleegd zijn in onwetendheid. JAC. P. THUSSE.

De Mol op Walcheren. — „De mol komt overal in ons land voor”, stond er in ons leerboek, en wij moesten er bijschrijven: „behalve op Walcheren”. Dit bijschrift is sedert 1890 niet meer noodig, want in dat jaar vertoonden zich de mollen bij Sloedam en iederen volgende zomer zag men de molshoopen dieper het eiland in. Ongeveer 1895 waren de mollen over het kanaal gekomen; men zag ze toen langs het westerlijke jaagpad tusschen Vere en Middelburg. Thans zijn ze over het geheele eiland verspreid, vooral in de bosschen bij Domburg. In 1925 zag ik daar eens op Westhove 12 mollen op een oppervl. van $\pm 1 \text{ M}^2$. Overal werd het mosdek opgelicht en opengescheurd.

Met deze overbevo'king staat misschien in verband het besluit van een Zeeuwsche Landbouw Mij. om verlof aan te vragen tot het verdelen van mollen. Zou iemand van Walcheren niet eens kunnen meedeelen, welke schade de mol daar aangericht heeft?

October 1927.

G.

Bijen en Heide. — Naar aanleiding van Uw artikeltje over „De heide en de Honingbij” wijs ik U even op het volgende. — U zegt . . . „en de bijen kunnen alweer niet buiten de heide.” Dit is niet juist, want alle bijen uit deze streek, dus West-Zeeuwsch-Vlaanderen, komen nooit op de heide. Ik beweeg mij nu reeds meer dan tien jaar onder bijna alle inkers uit het district en mij is maar één geval bekend, dat de heide bezocht werd. En de bijen houden zich hier uitstekend, van achteruitgang is niets te merken en vreemde volken worden nooit ingevoerd. In deze streek valt de dracht op bessen, groote fruit, koolzaad, paardebouwen, witte klaver, paardebloem, misschien een weinig op de roode klaver van de tweede snede en verder op alle honiggevend „onkruid” vooral Aster Tripo-

lium en Statice en tuinplanten. In verband met de opmerking over de honiggift van roode klaver, merk ik nog op, dat, voorzoover ik weet, in ons land slechts de tweede snede wordt bevroren en in mijn streek, waar alles wat grover uitgroeit, zeer matig. Gebrek aan tijd dwingt mij te volstaan met deze enkele opmerkingen.

Kunt U misschien het volgende, in verband met de kikkersenquête, op de juiste plaats mededeelen. In West-Zeeuwsch-Vlaanderen komt *Hyla arborea* vrij veel voor. 't Vorig jaar leefden er enkelen in mijn aardbeibed; op verschillende plaatsen vindt men ze in doornenheggen.

Waterlandkerkje (Zeeuwsch-Vlaanderen).

ALB. HOOIHOUT.

Sterke Speeuwentrek. — Van den heer H. J. Albarda, Directeur van het Loodswezen, enz. te Harlingen, ontving ik de onderstaande mededeelingen, die in al haar soberheid duidelijk doen zien, hoe groot het aantal spreeuwen geweest is dat in dien nacht langs onze kusten trok.

Ik wil de bedoelde berichten woordelijk overnemen:

„dat in den nacht van 24 op 25 October te Ameland 100.000 spreeuwen geweest zijn, waarvan er 50 doodvlogen. Wegens het groote bezoek zijn de telefoondraden geknapt; „dat het in den nacht van 25 October te Schiermonnikoog zwart van de spreeuwen was, „waarvan er 90 doodgevologen zijn. De telefoondraden bij de kustwacht zijn alle zes gebroken.”

Ook bij andere vuurtorens werden dien nacht zeer vele spreeuwen waargenomen; Eyerland op Texel, welke vuurtoren pas in October van electrisch licht voorzien werd, telde in den morgen van 25 October 93 doodgevologen spreeuwen.

J. DRYVER.

Onze trekvogels. — Ofschoon het wetenschappelijk onderzoek betreffende de gewoonten der trekvogels met ijver wordt voortgezet b.v. door het aanbrengen van ringen om een der poten, vermeldende plaats en tijd van vrijlating om wanneer het elders gevangen of geschoten wordt, na kennisgeving kan bepalen de richting die de vogel voor zijn reis heeft genomen en den tijd die hij noodig had om zijn doel te bereiken, — toch doen zich nog gevallen voor die door de ornithologen maar niet zoo gemakkelijk te verklaren zijn. Zulk een geval achtte ik de vermelding wel waard. Een vriend in Holland schrijft me namelijk dat op een weiland, achter zijn tuin gelegen op een middelmatig hooge paal een ooievaars nest is dat sedert meer dan veertig jaren geregeld door een paar dier steltloopers bezocht wordt en er ook steeds jongen kregen die volwassen zijnde, op den bepaalden tijd met de ouden naar 't zoele zuiden trokken. Dit jaar waren vier jongen uitgebroed van wie drie voorspoedig opgroeiden, doch één erg achterlijk bleef. Vlogen de sterkeren af en toe van 't nest om zelf voedsel te zoeken het achterlijke jong bleef op 't nest en werd door de ouders gevoed. Op 19 September ll. vertrokken de beide ouden met de drie sterke exemplaren en werd het achterlijke alleen gelaten dat evenwel reeds den tweeden dag vlieg oefeningen begon te houden en het zoover bracht dat ze het nest verliet om zelf de leegte maag te vullen. Na een vijftal dagen vernam mijn vriend 's morgens vroeg een geklepper van belang en zie. de beide ouders waren teruggekomen zonder het drietal waarmede zij het nest verlaten hadden. Nog twee dagen bleven ze, waarschijnlijk om zich te overtuigen of hun achterlijk kind reisvaardig geworden was, en vertrokken toen met hun drieën.

Volgens reizigers, zooals wijlen Brehm, Naumann, Schlegel schrijven, trekken de Ooievaars naar Afrika, vooral Egypte en de oevers van den Nijl waar zich in den tijd dat we in Europa winter hebben, duizenden en duizenden zwemvogels en steltloopers zooals Ooievaars, Lepelaars, Flamingo's ophouden, van het zonnige warme klimaat genieten en in de drassige oevers van de Nijl hun kost zoeken.

Om nu op onze eerstgenoemde familie terug te komen rijst de vraag, waar hebben de ouden hunne drie sterke jongen heen geleid? Is het mogelijk, dat zij in de vijf dagen dat zij afwezig waren, heen en terug, naar en van Afrika hebben kunnen vliegen om hun achtergelaten spruit te halen? Trekt men een rechte lijn van Nederland naar de Delta (daar waar de Nijl in de Middellandsche Zee uitmondt) dan moeten zij over Zuid-Frankrijk via Marseille over de Middellandsche Zee zijn gevlogen. Het is niet denkbaar dat zij in vijf dagen die reis heen en terug hebben kunnen maken. Hebben zij hunne eerstelingen